

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 7. sz.

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a Szeged-horgos-martonos holt tiszai halászati társulat alapszabályát a f. évi 36,097. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

Növények szerepe a tógazdaságban.

Az ember, mint a teremtés ura, ősidők óta él azzal a joggal, hogy az anyaföld egyéb adományát, a többi teremtményeket, saját érdeke szerint értékelje és velük ennek megfelelően bánik. A minnek hasznát veheti, azt becsüli és igyekszik fenntartani, gyarapítani és szaporítani, ellenben a mi rá nézve káros, attól nemcsak elfordul, de akárhányszor tüzzel-vassal tisztítja is. Hogy e tekintetben a növényekkel sem tesz kivételt, az annál érthetőbb, mert hiszen azoknak a természet háztartásában birtokos szerepe ezer és ezer féle változatban érvényesíti hatását az ember életére és mindennapi szükségleteire. Elvitázhatatlanul befolyásolják azok a tógazda munkájának a sikerét is s így nem csoda, ha ennek is van oka a tavakat felverő növényeket hasznos vagy káros tulajdonságaik szerint ápolni és tenyészteni, avagy irtani.

Vajmi nehéz azonban a haszon és a kár fogalmát egymással szemben tisztázni, pedig ennél is nehezebb a tógazdára nézve a károsnak ismert növényt kipusztítani. Ha például a magasabbrendű növények közül a tavakban honos legmegszokottabb alakokat tekintjük, ezeket épp úgy lehet ártalmasnak, mint hasznosnak tartani. Ártalmasak, mert hiszen megélhetésük érdekében bizonyos ásványi sókat vonnak el a víztől. Ellenben hasznosak, mert az említett sókat szerves anyagokká alakítják és a vizet oxigénnel gazdagítják. Az említett kárt tehát az említett haszonnal ellensúlyozzák.

De hát a tógazdára ez az általános szempont kevésbé lényeges, mint az, hogy a növények minő vonatkozásban állanak a termelt halakkal? Rá nézve az fontos, hogy a növények akár közvetve, akár közvetlenül ártal-

masak avagy hasznosak-e a halaknak. Azt, a melyekre nézve a hasznosság teljes bizonyossággal meg nem állapítható, tavainkban meg nem tűrhetjük, bármily kedvező hatással legyen egyébként a vízre az egész gazdasági folyamat szempontjából. Csak úgy mint a kertész nem tenyészti a földi gilisztát, azért, mert ez a talaj lazításában közreműködik, épp úgy nem termelhet a tógazda sem oly növényeket, a melyek a halnak és ennek táplálékát alkotó parányi állatoknak ártalmára vannak, noha egyébként azok szerepe bizonyos időben ránézve előnyt is jelent.

Helyesen kezelt tógazdaságokban köztudomásszerűleg ártalmasnak tartják a mocsarat s réteket jellemző növényeket: a nádat, kákát, sást és a többi u. n. savanyú füvet. Hátrányuk az, hogy akadályozzák a haltáplálék-számba menő parányi állatok fejlődését. Az ilyen növényeket minden módon irtani kell. Tehetjük pedig ezt a növényzetnek a fejlődés szakában ismételtlen és a víz alatt leendő lekasálása által, továbbá a tónak kiszáritása által, a mikor a növényzetet kaszálás helyett leégetjük. A tófeneket célszerű kiszáradás után mésszel vagy márgával meghinteni. Fontos szabály az is, hogy a kaszálás alkalmával gondosan eltávolítsuk a vizen úszó részeket, mivel azok könnyen kigyökeresednek és ennek folytán a növénynek megtelepedését okozhatják.

Nem szükséges mondanunk, hogy az eféle vegetációval megtelt tavakat a tógazda nem sokra becsüli. Hiszen azok a vizet beárnyékolják s ennek folytán fölmelegedését hátráltatják. Ide vágó kísérletekből kitűnt, hogy az ilyen tavak víze 2—5° C. hűvösebb, mint ugyanolyan alakulású, de tiszta tavak vízéé. A mellett, hogy e növényzet által fölhasznált tápanyagok elvonását a parányi állatok megsínylik, baj az is, hogy a halak takarmányozását is akadályozzák, sőt sokszor egészen is lehetetlenné teszik.

Azonban a mikor ezen növények ellen állást foglalunk s azoknak pusztítását és irtását ajánljuk, rá kell mutatnunk arra is, hogy túl löne a cél az, a ki az imént mondottakra tekintettel mindenféle magasabb rendű vízi növényt kiirtana tavából. Nem szabad ugyanis szem elől téveszteni, hogy mérsékelt számban, ha vannak

is el bizonyos mennyiségű tápanyagot a vízből, hasznat is nyújtának a halaknak annyiban, hogy korhadásuk révén táplálékot juttatnak a párányi állatkáknak, eltekintve attól, hogy a vizet, úgy a halakra, mint minden egyéb állat életére nélkülözhetetlen oxigénnel is gazdagítják. Sőt arról sem szabad megfeledkezni, hogy árnyékmentes tavakban felette jól tenyésznek a béka-nyál néven ismert algák, a melyek köztudomásszerűleg úgy a halakra, mint a halászokra néha valósággal csapás számba vehetők. Nevezetesen a kis halak annyira belekeverődnek, hogy menthetetlenül elpusztulnak ott, a halászok pedig képtelenek az ilyen vizekben hálót húzni; sőt a halastavaknál az is megesik, hogy tömegesen rakódnak e növények a rostélyokra s azok nyílásait elzárva áradást okozhatnak. Am ha az ilyen algák nélkülözik a mindent életető napot, akkor fejlődésük némileg korlátozva van. Az előre látó tógazda ebből folyólag gondoskodik tavának mérsékelt beárnyékolásáról azáltal, hogy erre alkalmas vegetációt telepít oda. Erre nézve ajánlható a *tavaszi mocsárhúr* (*Callitriche vernalis*), a *fodro: békaszőlő* (*Potamogeton crispus*) és a *békalencse* (*Lemna*), továbbá a sekély vizekben termő *vízi saláta* (*Veronica beccabunga*) és a *bőjtű* (*Nasturtium*). Kétélű fegyvert képez azonban az *átokhinár*-nak (*Elodea canadensis*) betelepítése, mert míg gyér tenyészet mellett jó szolgálatot tesz, addig túlságos elterjedés esetén nevének megfelelően átokká lesz. Megjegyezzük, miszerint az *átokhinár* pusztítására mi sem alkalmasabb, mint a tóferéknek alapos meszezése ősszel. A föltétlenül hasznos növények sorába tartozik továbbá a *csemege sulyom* vagy *vízi dió* (*Trapa natans*), a mely nálunk a televény talajú tavakban meglehetősen el van terjedve.

Bár nem sok növényt említettünk, azok eléggé jellemzők, hogy megállapítsuk az irányt, melyben haladnunk kell és adott esetekben megtaláljuk ama növényfajtákat, a melyek tenyésztésével célzt érhetünk. Befejezésül még egy növényre kívánom a tógazdák figyelmét felhívni, a melynek kivált a növesztő tavakból való gondos irtásával igen nagy szolgálatot teszünk saját magunknak. Ez a *hináros rencze* (*Utricularia*). Am ennek a vizen úszó növénynek az a tulajdonsága, hogy bizonyos baktériumok segítségével húst fogyaszt s ezzel közvetlenül kárt okoz a tenyészendő halaknak, amennyiben az apró héjasokat és rovarálcákat „eszik”, de sőt néha még az apró halacskákat sem kiméli. Hogy a haltáplálék-fogyasztásban mily élénk versenytársa a balaknak, erre nézve érdekes *Walter* dr. tapasztalata, ki azt írja, hogy egy általa megvizsgált, mintegy 80 cm. hosszú ily rencze-szálon közel 900 db rovarálcát és héjast talált annak hólyagocskáiban. Nem szorul bizonyításra, hogy jelentékenyebb elterjedés esetén ez a növény ugyancsak erősen apasztja a természetes haltáplálékot. Annak megvilágítására, hogy ezen állatevő növény mint foja meg áldozatát, megemlítendő, miszerint a már érintett hólyagocska képviseli tulajdonképpen a csapdát, melyben az állatka megfogódik. Ez ugyanis fölkeresi a hólyagon levő párányi nyílását, mert ott egy neki kedves nyálkafélét talál. Az állat behatolhat, mert a nyílás erre enged utat, de már visszafelé nem, mivel a nyílást fedő rugalmas hár ya ezt lehetetlenné teszi. Az említett hólyagocskákról könnyen felismerhető növényt a vízből könnyű irtani gereblyék segítségével, annál fogva, mert nincsenek gyökerei. Gyors szaporodása miatt nehéz teljesen kipusztítani s így csak gyérítéséről szólhatunk igazán.

Nemo.

A ponty.

Irta: **Vutskits György dr.**

Edesvízi halaink közül e víziszárnyast illeti meg legjobban a háziállat elnevezés, mert az emberi gondozás alatt legkönnyebben megszelidül, szívós élete miatt könnyen szállítható, bármely világrésznek megfelelő éghajlatu vízében könnyen meghonosítható, mesterségesen legkönnyebben táplálható, hizlalható akár csak a disznó, válfajok és fajták keletkezésére hajlandósággal bír, mint magasabb rendű háziállataink és ilyenkor nemcsak színben, alakban, növekedési gyorsaságában, hanem természetre is sokban megváltozik, sőt egyes betegségek iránt is nagyobb fogékonysággal bír, mint vadon élő vérei. Kisebb tavakban tartott és rendszeren etetett pontyok gyorsan megszokják azon helyeket, hol táplálékukat kapják, valamint ápolójukat is megösmérik, sőt bizonyos jelre vagy hangra, mint például füttyre vagy harangszóra előjönnek s várják a nekik szórt táplálékot.

Lassú folyású, lágy fenekű, nyáron erősen felmelegedő vizeket kedvel nagy pikkelyekkel — halpénzekkel jól felvértezett pörge bajuszú lovagunk, melyet a halászok ravasz természeté miatt mindenütt ahol csak él, találóan vízi rókának neveztek el. A békés természetű halak közé tartozik, mely „leleg”, vagyis majdnem tótágast állva, a víz fenekéről és vízi növényekről szopogatja táplálékát, de növényevő létére ívó tavakban saját ikráját is felfalja szívesen.

Ivási idejétől, mely május és júniusra esik, eltekintve, számító, ravasz természeté miatt nyáron, mikor már teljes erejében van, nehezen fogható, mert ha észreveszi a hálót a puha iszapba rejti el magát, ha kerítő hálóba kerül, még kellő időben embermagasságnyira kiugrik belőle és még a víz színén is fut, rohan, ugrik néhány ölnyire, nehogy egy másik hálóba kerüljön. Még a furfangos labirintszerű vejszből is kidobja magát, azért a balatoni halászok, ha a vejsz nem volt elegendő magas, tetejét még hálóval is betakarták, hogy a kiugró ponty abba fűrészkes sugarú hadi úszószárnyával fennakadjon.

Forró nyári, tiszta, felhőtlen napok délutánjain a „melegedő ponty” a Balaton felszínére jön, pihen és el is szundít a balatoni halászok szerint. Vízszintesen fekvő háta ilyenkor annyira kiáll a vízből, hogy felső pikkelysorai meg is száradnak. E kedvező alkalmat használta fel, mikor még a szigonyozás járta, a balatoni halász.

Bödön hajóján állva, nesztelenül közelítette meg a nádasok szélén pihenő, melegedő pontyot, két kézre fogott éles szigonyával megcélozta és gyilkos szerszámját ölnyi távolságból áldozatára rá is dobta.

Éles szemmértéke ritkán csalta meg és azért szívesen is üzte ezen erejét és ügyességét kipróbáló halászati módot a „bugyorászó” balatoni halász, ki a sík vízre mélyen nem mert behatolni és mindig a nádasok szélén próbált szerencsét.

Hiszem, hogy a „melegedő ponty” sem nem melegszik, sem nem „hűsel” ilyenkor, mint azt a balatoni halászok felváltva állítják, hanem a víz eleve nebb, levegőben gazdagabb felső színét levegőjéért keresi fel, mint a Mosztonga vizének „pipáló hala”, melyet Herman Ottó remek művében olyan szépen leírt.

Télen az elerőtlenedett és nagy csomókba verődő, téli álomra készülő „morpontyot” a Balaton jege védi meg az üldözéstől és csak egyes, már nagyon öreg

halászok próbálták meg nagy néha nagyobb lékeket ütni e szép víz tükörsima páncélján, hogy a levegőre siető pontyokat szigonyukkal átdöfjék.

Úzték e halászati módot a „bugyorászók“-nak gúnyolt halászok különösen akkor, mikor már a jég kissé engedni kezdett és a nádszálak mozgásából következtettek nagyobb számú ponty jelenlétére.

Hogy mily óriási csomókban verődött néha össze a „morponty“ a Balatonban, jellemző halászaiknak azon állítása, hogy Szepezd közelében a „Vérkúti“ mélynádban „felverték“ csaknem a jeget, mert a nagy tömeg lassú mozgása miatt a víz nem tudott befagyni.

Feljegyeztem a pontynak ezen régibb halászati módját különösen azért, mert a szigonyoyal való jeges halászsatra az egész ország vizeiben alig találkoztunk. Hermann Ottó szerint Sepsi-Szt-György táján jégbe vágott léken szigonyozzák a pisztrángot és Körös-Tarcsa halászsága halászatot még így.

Legkönnyebben fogható e ravasz teremtés ívásakor, mikor teljesen elveszti szokásos óvatosságát és a nádszálak sekély vizeibe vagy a Balatonba szakadó folyóvizek kiöntéseibe, a „berkekbe“ igyekszik ellenállhatatlan erővel. Hogy célját elérhesse, néha oly sekély vizeken kell áthatolnia, hogy inkább mászik, mint úszik. Ha ez sem segít, ugrik, törzsét annyira megörbíti, hogy farkuszója majdnem fejét érinti és kiegyenesedésekor nagyot csap a farkával és a levegőbe dobja magát.

Szigony, borító és a kevésbé ismert „csatt“ azok az eszközök, melyeknek segítségével ilyenkor könnyen boldogul az orvhalász.

A „csatt“ fából készült hengeres, hegyesvégű felfűző szerszám, melylyel a borító alá kerülő halakat madzagra fűzi a lelketlen orvhalász oly módon, hogy a csattos madzagot a ponty száján bedugja és kopoltyúnyilásán kihúzza.

De ismerkedjünk meg közelebről a pont egyes tulajdonságaival. Életszívósságát bizonyítja, hogy télen hóba csomagolva, ha szájukba páliukába mártott kenyérdarabot teszünk, 20 mértföldnyire is el lehet elevenen szállítani őket.

Régebben télen át pinczében elhelyezett teknőkben vagy víztartó medenczékben, kenyérral és salátával hizlalták. Meleg időben maguk jószántából néha a nedves fübe törekszenek, sőt Hollandiában úgy hizlalták őket a vizen kívül, hogy pinczehelyiségek bolthajtásaira, nedves moha közé csomagolva felakasztották őket és 1 darab tejbe mártott zsemlet dugtak szájukba. (? Szerk.)

Szívós életüket még jobban bizonyítja azon tapasztalati tény, hogy 200 ponty közül, melyet hizlalás céljából hasukon felhasítottak és tejük illetőleg petéiktől ily formán megfosztottak, nem pusztult el még 4 darab sem ezen kegyetlen, angol találmányú operáció alatt.

Egy másik hasonló operációt, a herélést, melyet a pontyok szerencsésen kiállanak, Hermann Ottó ír le halgazdaságában.

„Duhamel Du Monceau híres francia bűvár a múlt században már belátta annak szükségét, hogy a gazdasági tekintetben kelletlen fiasítást valami úton-módon jó volna megakadályozni s nemcsak ajánlotta, hanem üzte is a herélést. Evégből felmetszette a hal hasát, még pedig a húgyó és a hasüszószárnny közötti darabon s tompa szerszámmal előkerítette a tejes herét, illetőleg ikrafészkét, úgy hogy előbb a végbéltől és a húgyvezetékétől elválasztotta s azután körülbelül 6—9 milliméternyire elvágta, hogy a két fél többé össze nem forradhatott. A hal hasát erre bevarrta, mire a seb három hét

alatt behegedt.“ Nincsen tudomásom, írja Herman Ottó, vajjon sok követője volt-e, de ő helyesebbnek tartja, ha a tavaszi áthelyezéskor ivar tekintetében az egész halmérséget megvizsgáljuk és külön tavakba rekesztjük őket. Szerinte ha májusban az ivarérettség magas fokán levő pontyokat hüvelykujjunk körmével a húgyó fölött megnyomkodjuk, a tej, vagy ikra rögtön kiszökik és ez a legbiztosabb mód az ivar szerinti különválasztásra.

Életszívósságukat még jellemzi, de haltenyésztőknek különös figyelmébe ajánlható Du Hamel azon tapasztalata, hogy a pontyok a puha iszapos földön keresztül tavakból szomszédos folyókba hatolhatnak. Szép pontyai ugyanis eltűntek és egy halász, az említett tó közelében fekvő folyóban 7 darab levágott farkuszójú pontyot fogott ki, melyeket a tó gazdája felismerés céljából szándékosan megcsontított és így kétségbe nem volt vonható, honnan és hogyan kerültek ide.

A nehezen fogható pontyot a régiek bombázással igyekeztek kifogni. Míg a tónak egyik végére ugyanis eresztő hálókat állítottak fel, addig a víznek másik végében 15—20 köre erősített bombát dobtak be. Az elrobbanó bombák a vizet oly erősen megrázkodtatták, hogy a megijedt halak mind a tónak csendesebb, de eresztő hálókkal körülvett részébe menekültek és így csakugyan csöbörből vödörbe, illetőleg a háló szemeibe kerültek.

Fogják őket úgy is, hogy főtt borsót hintenek a tónak azon részébe, melyet meg akarnak halászni. A halak emlékezőképességükben tartják a helyet, hol megvendégelték őket és így csalogatják őket ismét oda. Hasonló halászati mód divott a Fertő taván is, mint azt ottani halásztól hallottam. Kukacszal felhalazott fenékhorgokkal is fogják némely vidéken.

Sok vidéken a pontyot besózzák, vagy füstölik. A tatárok a levegőn egyszerűen megszáritják és nagy farakásokhoz hasonló tömegekben teszik el, mint fontos élelmiszert. A Káspi-tenger mellékén úszóhólyagjából halenyvet főznek. Epéjéből zöld festék készül. A kalmukok lepikkelyezik bőrüket, savanyú tejbe áztatják, egy növényi anyaggal sárgára festik, és ebből a félig áttetsző, a pikkelyek helyein tarka-barka bőrből, papiros lámpákhoz hasonló lámpásokat készítenek. A régi Lengyelországban és Törökországban a nagyobb pontyok ikrájából kaviárt készítettek, melyet főleg a zsidók, kiknek vallása a pénz nélkül való hal bármely részének élvezetét tiltja, vásároltak meg örömet.

Régi halászati munkák azt állítják, hogy a pontyok elpusztulnak, ha zivatarok alkalmával a villám a vizet üti és annak vizét ki nem bocsájtják és friss vízzel fel nem cserélik. Rothadó víz nagyobb mennyisége is megölheti őket. Nagyobb esőzések után sok ilyen romlott víz vagy megolvadt hólé is könnyen végzeteljessé válik rájuk. Epéjük nagyon hamar elönti, ha izgatják és ez is rájuk halálos kimenetelű lehet. A pontyoknak a szomszédos tavakba és árkokba való kora tavaszi törekvését a rajnai lakók a Rajna kiöntése előjelének nézik és öröket állítanak fel, kiknek esetleg éjjel is harangozniök kell, nehogy a hullámok a partmenti lakókat észrevétlenül meglepjék. Ázsiai papok, ha a nagy mogul háborúba indult, vagy valamely nagyobb szabású dolgot akart mívelni, imádságukat két ujjukat a ponty hátára téve végezték el, hogy milyen hatása volt e könyörgésnek — legjobban bizonyítja a történelem.

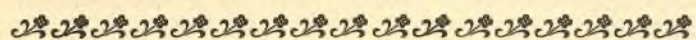
Günther szerint a ponty hazája a távol Kelet; Khinában vad állapotban tömegesen él, de ott már sok év-

századok óta tenyésztik. Onnan került nyugat felé és Európából újabb időben Észak-Amerikába, hol gyorsabban nő és hamarabb ívik, mint nálunk. Pallas szerint tetemes számban található a Káspi-tóban és a beléje ömlő vizekben, mert a sósvízü mocsarakban is megél. A Keszthely melletti kénes „Hévizben“ is jól találja magát.

„Magyar földön, írja Herman Ottó, a tőpontyokban való régi gazdaság immár mesebeszédnek tűnik, pedig meg volt az addig, a míg a rétségek fennállottak, ez a hal jól megivhatott, ivadéka a réltben nekierősödve térhetett a nagy vizekbe. Ma a régi gazdaság a rétség eltűnésével meg van törve s a tőponty nagyrészen a behozatal tárgya“.

Újabban azonban már hazánkban is évről-évre gyarapodnak a pontytenyésztő tavak és nagymennyiségű gyorsnövésű nemes pontyot termelnek. Ezrével bocsájtanak be a Balatonba is évenként ilyen két nyaras ivadékokat és mindgyakrabban fognak már ki ezek közül 4—5 kilós tükörpontyokat is, melyeket balatoni halászaink kezdetben nagyon megbámultak, mert azt hitték, hogy a harcsa és a ponty keresztezéséből származtak.

Adja az Ég, hogy az okszerű haltenyésztés nálunk is mindjobban meghonosuljon és vizeink régi közmondásos halbősége némileg helyreálljon!

A pontynak egy új tulajdonságáról.

A tudósok a pontynak egy oly tulajdonságáról szólnak, a mely eddig egészen ismeretlen volt. A vonatkozás nemcsak különös, de nagy mértékben meglepő is, mivel kitűnt, hogy a ponty jelentékeny mértékben képes egy, a birkákra nézve különösen veszedelmes betegség terjedését csökkenteni.

Európában és Amerikában évente óriási számú birka pusztul el az u. n. *mételykórban*. A bajt egy az állat májában elősködő *májmetely* (*Distomum hepaticum*) nevű szívóféreg okozza, melyeknek betokolt álczáit a zöld takarmánnyal szedik fel az állatok. Maga a betegség különösen esős esztendőekben és mocsaras, avagy posványos vidéken járványos alakot is ölthet. Mivel a mételyálczákat apró csigák tartalmazzák, *Leuckart* már régen ezen csigáknak ösztöregyűjtését és megsemmisítését ajánlotta.

A gyakorlati kivihetőséggel járó nehézségek miatt azonban eddig nem nagy súlyt helyeztek a gazdák a védekezés módjára. Most Amerikából érkezik annak a híre, hogy e tekintetben a ponty mily fontos szolgálatot teljesíthet.

Annál érdekesebb ez, mert Észak-Amerikában, a hová a pontyot Európából áttelepítették, eddig nem sokra becsülték ezt a halat, sőt azt sok oly tulajdonsággal gyanúsították, a mit mi az óvilágban sohasem tapasztaltunk. Ám az újvilágban azt észlelték, hogy azokon a vidékeken, a hol a ponty elterjedt, a birkák mételykórja jelentékenyen megcsappant. Ez a tapasztalat annyira szemet szurt s oly fontosnak találtatott, hogy végre az állam hivatott tényezői is foglalkozni kezdtek azzal.

A kérdést tanulmányozták s annak eredményeiről alapos munkában számoltak be. E szerint a jelzett vonatkozás kétségtelenül bebizonyult s megállapítottatott, hogy a mételykór csak ott apadt, illetve szűnt meg, a hol a *ponty elszaporodott*. Kiváltképpen azon mélyen

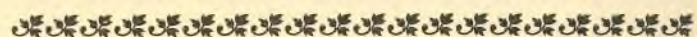
fekvő rétségeken volt ez feltűnő, a melyeket az ár rendszeresen elborított. Ez vezetett aztán a megoldásra.

Az árral együtt ugyanis a ponty igyekszik a friss víz alá jutott területekre kijutni a jobb táplálkozás reményében. Ilyenül különösen alkalmasak a bőven kínálkozó apró csigák, s mert éppen ezekben a puhaállatokban él, mint jeleztük, a legtöbb veszedelmes féreg álczája, ezek fölfalásával a ponty megvédi azoktól a birkákat. Eme tényből könnyű már most azt megmagyarázni, hogy miért maradtak mentek a birkák a mételytől az időszakosan elárasztott területeken és miért dült az továbbra is ama magasabban fekvő legelőkön, melyet az ár és ezzel együtt a pontyok nem járhattak. Az apró mételyférgek egyébként a fűszálakra is rátapadnak s őket onnan is szívesen fölszedi a ponty. De fölszedi azt a birka is. Ám a birka ürülékével ezen férgek csirája a fűszálakra jut s a fűvel együtt ismét az állat emésztőszerveibe.

A mondottakból kitűnik, hogy a ponty csak bizonyos körülmények, t. i. megfelelő áradások esetén alkalmas a baj szanálására.

A pontyon kívül még a béka is jó szolgálatot tehet a birkatenyésztőnek, amennyiben ezek is fogyasztják a mételyt okozó apró férgeket. Mint a „*Nat. Cab.*“ írja, ezt Haivar-szigeten régen hasznukra fordítják az ottani lakosok, a mennyiben tömegesen raknak oda békákat, az említett csigák és az abban élő veszedelmes álcák fogyasztása végett.

F. A.

Pisztránghorgászat.

(Befejezés.)

A „Halászat“ számára írta: Öreg horgász.

V. Az időjárás és vízviszonyok befolyása a horgászatra.

Az időjárás nagy befolyással van a horgászat eredményére, kivált a szeszélyes pisztráng és még szeszélyesebb lepényhalnál. Úgy tetszik, hogy a hal érzi az időjárás és légsúlyváltozásokat. Egyébként a nap szaka is befolyásolja a horgászat sikerét.

Általános tapasztalás szerint legszívesebben kora reggel és késő este pedzi a hal a horgot. Meleg nyári napon délelőtt 10-től délután 3—4-ig csakis árnyékos, hűvös helyen álló hal reagál arra. Ellenben tavaszkor és ősszel napközben is szívesen kap utána. Korán reggel, úgyszintén késő este jobban veszik a műleget, holott délelőtt és délután, ha egyáltalában megy a horogra, csakis a fenekes-gilisztás horoggal érhetünk célra. Hogy a gilisztás horgot mikor váltjuk fel műlegygyel, arra nézve legjobb a halak magatartását megfigyelni. Hogyha a halak kezdenek felvágódni, ez biztos jele annak, hogy bogárságra vadásznak, a műleget tehát sikert ígér.

A mi az időjárást illeti, erre nézve a tapasztalás azt mutatja, hogy keleti és északi szélnél a hal nem igen pedzi a horgot, ellenben déli és nyugati szélnél igen.

Nagyon meleg időben, kivált nyáron tiszta napfény nélkül se a pisztráng, se a lepényhal nem veszi a horgot annyira mint borus, enyhe és esős időben, valamint zivatar után. Legjobban megy lanyha, csendes meleg eső idején. Hideg és erős széllel vagy általában hideg időben, úgyszintén holdtöltekor egyáltalán nem pedzenek, mivel a hideggel az állat étvágya hanyatlik és mert holdtöltekor éjjel is kalandoznak és jóllakva, az emésztés gyönyöreinek engedik át magukat.

Tavaszzsal és ősszel, kivált ha hidegebb az idő, csakis délfelé, legfeljebb délután 2 óráig érdemes horgászni.

A vízviszonyok befolyása tekintetében meg akarom említeni, hogy az a régi közmondás: „zavarosban jó halászni“ csakis a hálóval talál, a horgászatra nem. Nevezetesen kissé zavaros víznél gilisztával még csak lehet eredményhez jutni, de már mulégygyel alig, mivel azt a víz fenekén leső hal nem veszi észre; azonfelül mert zavaros víznél a fenéken járván a hordalék, a hal is arra felé fordítja figyelmét. Azért kis vízállás idején máshol áll a pisztráng, mint nagy víznél, mert hiszen ott üti fel tanyáját, a hová a víz sodra a legtöbb táplálékot hordja elébe.

Áradó víznél és magas vízállásnál a hal a patak felső tájába vonul, míg apadáskor és kis vízállásnál a patak alsó részére húzódik. Ez igen fontos körülmény, melyet a hal felkeresésénél figyelembe vennünk kell. Kis víznél jólban a víz közepén, nagy víznél ellenben inkább a part mellett tartózkodnak a halak.

Úgy a pisztráng, mint a lepényhal szívesen tartózkodik csendes és félreeső helyeken. Itt aztán félénkebb is, mint hidak, országutak mentén, szóval közlekedés által inkább érintett helyeken, hol megszokta a zajt és embereket.

Áradáskor kevés a kilátás eredményre, annál bizonyosabb a siker az áradás múltával, olyankor a mikor a víz tisztulni kezd.

VI. Cselvetések és fogások.

Néha megesik, hogy a legszebb idő, legjobb halas helyek és legnagyobb elővigyázatunk mellett sem megy a hal horogra. A halak ugyanis jólakottak vagy restek. Ezeket tehát bizonyos cselvetéssel kell hangolnunk és pedzésre biztatnunk. Erre nézve saját tapasztalásom, részint neves emberek könyvei szerint a következőket ajánlhatom:

Ha nem megy a hal a gilisztára, úgy mint már említettem, 5—6, sőt több gilisztát tüzzünk fel, csupán átszúrva és feltolva a horogszáron, hogy a horog mint meduzafő lássék.

A sok és mozgó falatnak a legritkább esetben tud a pisztráng ellentállni.

Igen jó a patak vizét horgászó helyüinktől felfelé felzavartatni, hogy az kissé zavaros legyen. Ez rendszerint segít, sőt sokszor felette eredményes.

Szép eredményre számíthatunk, ha a vizet akként zavarjuk fel, hogy a patakba begázolunk és annak közepén haladva vízmentén eresztjük a horgot jó messzire, ide-oda dirigálva, csali gyanánt legyet vagy gilisztát használhatunk. Ez a módszer több okból előnyös. Első sorban is, vízben gázolva, nem vagyunk oly magasak, mintha a partron haladunk és így a hal nem lát meg oly hamar. Továbbá horgunkat ide-oda jártatva, az egész patakot alaposabban átkutathatjuk a horgunkkal, mert azt minden bokor és fa alá úsztathatjuk, holott állva ezt nem tehetjük. Végül a kidobás is könnyebb, mivel a víz közepén ezt semmi sem akadályozza.

Ezzel szemben áll az, hogy vízben keil gázolnunk és hogy csak kisebb és sekélyebb vizeknél alkalmazható. Sikere annyira biztos, hogy Zellner szerint, ki igen neves és kiváló horgász, ilyen módon a patak minden halát ki lehet fogni.

Hathatós és czélszerű mülegyünkre egy kis darab vörös gilisztát szúrni, úgy mint azt már fentebb is jeleztem. A lepényhal néha a mülegyet egymagában

nem veszi, de ha a végén egy kis darab giliszta vagy élőlény van, mohón kap utána. Ennek hasznát sokszor tapasztaltam, olyankor, ha a lepényhal rest volt a vizen úszó mülegy után kapni. Ám ha a giliszta a legyet kissé sülyesztette, a hal azonnal kapott utána. Ily esetekben az is segít, ha a véglegyet a „nyujtót“ 10—15 centiméterre a víz színe alá sülyedni engedjük. Néha oly benőtt, bokros helyre akadunk, a hol lehetetlenség horgot dobni, pedig a hely jónak ígérkezik. Ilyenkor így segítünk magunkon: A horoginra — levéve az előínt — olyan horgot csatolunk, melynek patonyán sülyesztől egy posta (ficzkó) van. Aztán a horogint a zsinórkerékre szedjük addig, míg a patonyán levő sülyesztő a horognyel végét éri. Így csakis 10—15 cm. hosszú horogzsinór lévén szabadon, a nyelet a bokrok nyílásán bedugjuk. Erre a horogint meglazítjuk és annyit engedünk belőle lefutni, míg horgunk a vízbe ér, midőn is azt a mártogató horgászathoz hasonlóan emeljük és sülyesztjük.

A horgot röviden kell bevágni és ha fogott, úgy kerékre szedve a horogint, a halat a nyíláson kihúzzuk. Egészben véve körülményes, a mint csak ott ajánlatos, hol a helyhez máskép nem férünk.

Yesse sporthorgász szerint a lepényhal fogása mindig biztos, ha ekként járunk el:

Legfinomabb előínnal horgászva csakis egy mülegyet téve fel, azt csendes mély kutorba dobjuk, lehetőleg mint pelyhet ejtve a vízre és circa 25 centiméterre engedjük azt alámerülni.

Dr. Heintz szerint pedig a siker titka abban áll, hogy ne várjunk addig, míg horoginunk megrándul, hanem vágjuk be a horgot már akkor, ha látjuk a halat a horog mellett megvillanni vagy ha látjuk horoginunk feszülését, de míg megrántását nem érezzük.

Ezt próbáltam és merem is ajánlani. Mondandóimat befejezve, cikkemet azzal az óhajjal zárom, vajha olvasóim közül mennél többet sikerült volna e nemes sport üzésére lelkesíteni, mert merem állítani, hogy olyan betegnél, kinél a járás-keles megengedve, sőt előírva van, a pisztráng-horgászat többet ér sok orvosságnál.

Hiszen ki ne tapasztalta volna a szabad természet, a balzsamos levegő hatását? Ehhez véve e sporttal járó gyönyörűséget, kivált hipochondrikus és melancholikus egyéneknek többet használ ez mint az orvosság. Mozgásának, járásának czélja van olyan, a melyik mellett elfelejti a betegségét, mert figyelmét teljes mértékben leköti az egészséges sport.

Alkalmi haltolvajok.

(Folytatás)

Az „Erdészeti Ujság“ 1898. évf.-ban is foglaltatik egy érdekes adat, melyben Petrozsényből Krisán György a következő tudósítást adja: „Folyó évben egy tavaszi napon a Valea-Moncse-lului egy mellékvölgyétén lévő fokozatos felújító vágásba szolgálatom teljesítésére mentem a Nagy-Báár patak mentén. Alig hogy pár lépésnyire mentem a völgyön, feltűnt nekem egy csoport hamvas varjú, melynek egy része a patak partján, másik része pedig a víz fölött kóvályogva nézegette a víz tükrét. Én azt látván, megálltam és folyton oda figyeltem a patak fölött ide-oda röpködő varjúkra. Mintegy tíz percnyi figyelmem nem veszett kárba, mert a patak fölött kóválygó varjúk egyike egyszerre lecsapott a vízre s onnan néhány pillanat múlva cső-

reben egy vergődő hallal tovább akart röpülni, de én készen tartva fegyveremet, célba vettem és egy töltény elsütésével sikerült a varjút lelőnöm. Nagy érdeklődéssel siettem az elejtett hamvas varjúhoz, hogy lássam, milyen fajta halat rabolt el a tiszta vízű, erős áramlatú, hideg havasaljai patakából. Mikor oda értem az elejtett zsákmányhoz, még akkor is vergődött a földön a 23¹/₂ cm. hosszú sebes pisztráng (Trutta fario L.). Ezen megfigyelést többször ismételttem és ez oly eredményre vezetett, hogy meggyőződést szereztem arról, hogy a hamvas varjú kártékony pusztítója a pisztrángoknak.

Alkalmi halász oly vidéken (fészkelése idejében főleg), a hol kevés fáradság árán és minden különösebb halászügyesség nélkül nagy halakhoz juthat: a *kőszálsas* (Aquila cryaetus). Nekem ugyan halászkodásáról nem volt alkalmam meggyőződést szereznem, de régi művekben olvastam is és szavahihető szemtanúktól hallottam is, hogy ennek az impozáns madárnak fészkelésében nagy halakat találtak és pedig elég gyakoriak voltak az ily esetek. Egyébiránt a fészkekbe hordott értékes zsákmány miatt némely külföldi vadászterületeken a sasfészkeket számon szokták tartani és mikor a sasoknak fia van, rendes napilátogatást tesznek azoknál a fölös préda eltulajdonítása végett — és mint állítatják, a prédák közt gyakran kerülnek tetemes nagyságú halak is.

Az alkalmi halászok közé tartozik még a *ráró* vagy *kelecsensólyom* (Hierofalco cerug) is. Ugyanis én ezt a szárnyas ragadozót nem egyszer láttam a felső Dunán és a Titel vidékén (ma már eltüntetett) lápi vizeken halak után csapdosni; mindamellett nem hiszem, hogy diletáns halászkodása professzió-szerű foglalatossággá válna valaha csak egyetlen példánynál is, — ellenben nagyon valószínűnek látszik az, hogy a kelecsent az alkalmi tolvajlason kívül, talán inkább a préda tekintetében változatosság utáni vágy viszi rá a halászkodásra; de az is lehet, hogy néha csupa gourmandériából emelint ki egy-egy fölszínre bukkanó halállatot. Körülbelül ezt lehet mondani a *vörös kányáról*, (Milvus icinus) is, — azaz hogy ez a madár gyakran többedmagával is libeg, kószál a Duna fölött és pedig félreismertlenül halászkodási célzattal cselekszi ezt, miért is teljes bizonyossággal alig állítható, hogy csakis alkalmi haltolvaj volna ez a villázott farkú ragadozó. De az is igaz, hogy a hol a halászati képességeket és ügyességet osztogatták, ott ő — mint a közmondás tartja: nagyon is „az ajtó mögé került“, mert az ellensége sem állíthatná, hogy valami túlságosan ügyes halász volna — s bár próbálgatja a módját és a tempót is megadja hozzá (úgy libeg, figyel mint a halászás teszi), de mindhiába, mert ugyanis ha a fogásra kerül a sőr, a legtöbbször koppan a foga a haltól.

A ragadozó madarak közül még a *kabák* vagy *vizehéják* (Circus) tűnnek ki halpedző tulajdonságuknál fogva, de szintén csak alkalmi tolvajok ezek is és csakis akkor vállalkoznak a halászkodásra, ha a sárban avagy pocsolyás helyen pipáló féldöglött hal megkaparításáról van szó, mert e silány erejű és meglehetősen gyáva madarak valamely nagyobb ügyességet s némi erélyt igénylő vállalatokba nem bocsájtkoznak. Van egy fajuk azonban (az a nádbokor-kerülőgető sárgás fejű és sötét bronzszínű ragadozó, melyet a halászok rendszeren „nádásnak“ neveznek), mely sokkal vállalkozóbb természetű, erősebb s erélyesebb is fajrokonainál — és a merészsége sem hiányzik ahhoz, hogy egy-egy

megkaparíthatónak vélt halhoz, kivált a halak ivási idejében: odacsapjon és nem is mindig hiába, mert ennek a kabafajnak izmos lábai folytán igen erős markolása van; — mivel azonban szintén csak alkalmi tolvaj, afféle tollas „csirkefogó“ ez is, komoly hal-ellenségnek és igazi kárttevőnek nem tekinthető.

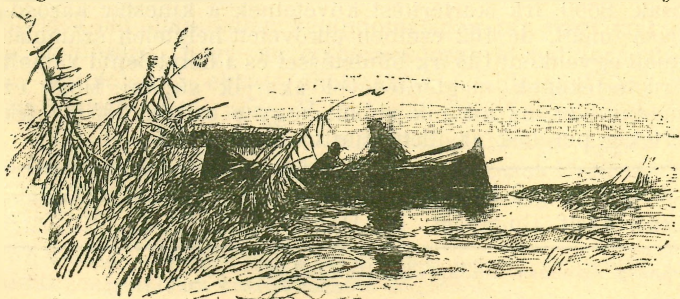
Említettekén kívül vannak még oly madarak, melyek itt-ott egy-egy halacskaát el elcsípnek; de hát melyik madár nem teszi ezt meg, a melyik víz mellett él? A legtöbb madár ugyanis olyan, mint a kismacska: ingerli, a mi a közelében mozgolódik és nemcsak zsákmányolási vágyból, de játékos kedvtelésből is hozzákap a mozgolódó állatokhoz s ha az véletlenül apró halacska, az csak kivételes esély számba megy. Ha tehát ily e etleges halfogási eseteknek is valami különösebb jelentőséget akarnánk tulajdonítani, úgy akkor a mindenféle víz körül élő apró száraló madarakra is ráfoghatnók a hal és halikrapusztító tulajdonságot. De hát ez csakugyan „ráfogás“ volna mégis, az t. i., hogy „pusztítanak“ és hogy ennek következtében (?) a kárttevőkhöz tartoznak (?) az ilyenek! Mert kicsoda szűkkeblűség volna azért a fölcsípett néhány ikraszemecskéért, avagy többnyire félholt halacskaért pereátot kiáltani a halgazdaságra tulajdonképpen teljességgel közönyös alkalmi csipkedőkre, melyek többnyire a szép füttyögésű s rendkívül fürge mozdulatú s idegesen kapkodó snyeff-rokonzatból kerülnek ki. De kerül ilyen más fajták közül való is, így például akárhányszor ikracsipkedésen lehet érni az apadásos helyeken: a *barázdabillegetőt* is, — mégis kinek jutna eszébe ezt a kis fehértarka madarat halászati kárttevőnek tartani ezért. Épp ily kategóriába jön a *vízirigó* (Cinclus cinclus) is — és mégis, a bavasí pisztrángos patakoknak ezt a vidor ékességét, valóságos halászati ellenségnek tartja a szűkkeblű felületesség, okadatolván ezt egyrészt a madár csodálatos egyéni képességei és sajátos életmódja által is, mely felületes mérlegelésre tényleg elég gyanusát rejt arra nézve, hogy abból hibás következtetést vonhassunk. Ugyanis erdei énekes madár létére oly csodálatos képességeket s faji-tulajdonságokat árul el, minők csakis a par excellence vízimadaraknál találhatóék föl jellemző sajátosságokként, melyek a fajt kitüntetik. Így ki hinné, hogy ez a kis rigóyszerű madárka nemcsak, hogy jó úszó, hanem a bukásnak, de sőt a víz alatt való búvárkodásnak is oly klasszikus mestere, mint akár a víz-fúró professzionátus búvármadarak, a melyeket egyébként abban felül is múl, hogy a vízalatti talajra lemerülni s azon futkosni is képes, de nemcsak ezt, hanem ha kedve tartja: a víz alatt a szó szoros értelmében repül az árral, a mi a víz alatt való öntudatos mozgásnak és technikai képességnek bizonynyal a netovábbját képezi. Hát még az a csodálatos orientáló képesség, a melylyel a víz-, de sőt a jég alatt is eligazodni képes! Egyik léken le, a másikon felbukik, miután a víz alatt egyik léktől a má-ikig meglehetősen távolra úgyszólván repülve úszott volna, és nem látszik rajta, hogy ez a művelet fizikai megerőltetésébe kerülne, de még a tolla se lesz vizes!

Azonban a vízben való mozgásnak ezen meglepő technikájától eltekintve, madarunk azért még sem tartozik a hivatásos halfogdosó madarak közé, noha apró halacskaát is zsákmányol, — és mégis, hogy ezt teszi, gazdasági jelentősége régebben sok vitára adott alkalmat, de sőt félreismert működése következtében, külföldön néhol díjat tűztek szegény fejére. — Ámde az egyoldalú megítélésből származó félreismerés, a helyes megfigyelések alapján immár oszladozni kezd. Ujabbán

ugyanis — közli *Chernel* — köszönet *Maggillivray*, *Girtanner*, *Staats von Wacquant-Geozelles*, stb. s különösen *Liebe* és *Finsch* vizsgálatainak — való képet kapunk táplálkozásáról, úgy, hogy ma a már-már pellegérré állított s üldözött vízi rigót teljesen érdeme szerint ítélnék meg. Kisült, hogy a „főleg halacszkákat, halikrát pusztító“ — mint vádlói szélteben hangoztatták — csak melleleg eszik halat és ikrát, mert főképpen vízi rovarokból, vízi poloskák, alsóbbrendű rákokból, szitakötőkből s ezek álczaiból, férgéből, kukacokból kerül ki ételme. Ha végig nézzük kedvenc esemegéinek rovainévjegyzékét, azt látjuk, hogy a *Sialis*, *Perla*, *Dytiscus*, *Hydrophilus*, *Notonecta*, *Nepa*, *Libellula*, *Phryganeák*, *Gammurus*, *Palingenia*, *Ephemera* közé tartozó fajokat tizedeli, ezek közt pedig éppen a halivadék, halikra veszedelmes ellenségei is vannak. Szó sincs tehát arról, hogy a pisztráng-tenyészetnek megbélyegzett károsítója s habár néha sikerül neki egy-egy halat fogni, valami jelentékeny kárt nem tesz. Hisz az is bebizonyosodott, hogy a mi halat elemészt, az legfőbbnyire silány, nem sokat érő, mert haszontalan fajú. Azután meg sok oly pataknál is élőködik, a hol hal egyáltalában nem is akad ott tehát kárt nem is tehet. Mindezek után teljes elismeréssel adózunk *Liebe*-nek és *Finsch*-nek, kik szavukat felemelték e madár érdekében, a minek — pl. *Báden* ben, hol törvény szerint meg volt engedve irtása — határozott eredménye is volt, a mennyiben a kellő felvilágosítás után nevét a rovott fajok jegyzékéből nyomban kitörölték. Károosságát, mit a halászatnak tesz, a haszon teljesen ellensúlyozza, sőt fel is éri; e mellett aethetika szempontokat is figyelembe véve, kívánjuk, hogy e madár — hegyi patakjaink igazi éltető eleme és ékessége — megérdemelt oltalomban részesüljön.

Végül meg kell még emlékeznem azokról a laza csapatokban járó és a vizek felett mindig csekély magasságban lebegő sirályszereű madarokról, melyek folytonos tömeges jövés-menésük és kedves bizalmaságuknál fogva oly feltűnők s annyira hozzájárulnak mozgalmasságukkal a vízi élet élénkítéséhez — s ezek a halászmadárszerű, de annál kisebb *czerkók* (*Hydrochelidon*), melyeket „halkapóknak“, „csillóknak“, „sörjéknak“, „földi b.-gáknak“ stb. is nevez a nép szája. Ezeket ugyanis sokan halászati kártévéknak tartják, mivel folytonosan a vízre csapkodnak; pedig ezeknek szintén nagyon kevés közül van a halászkodáshoz s legfeljebb itt-ott egy-egy gyufányi apró keszegecskét kapkodnak ki a vízből, — hanem annál több vízi és földi rovarot emésztenek, miáltal a gazdaságnak nemcsak hogy kárára nincsenek, de még inkább hasznára vannak, ennél fogva rossz híruk csak költött, éppen mint a „dujai halászmadarak“-nak, vagyis *nevető sirályoknak* (*Larus ridibundus*) s üldözést nem érdemelnek. Annyit azonban megjegyezek befejezésül, hogy az ikrázás idejében és a fiasítók körül semmiféle vízimadár: sirály, czerkó stb. meg nem tűrhető.

Lakatos Károly.

— TÁRSULATOK —

A Ferenczcsatornai érdekelt halászati társulata f. évi május hó 2-án Zomborban *Jolánkai* Vilmos elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott.

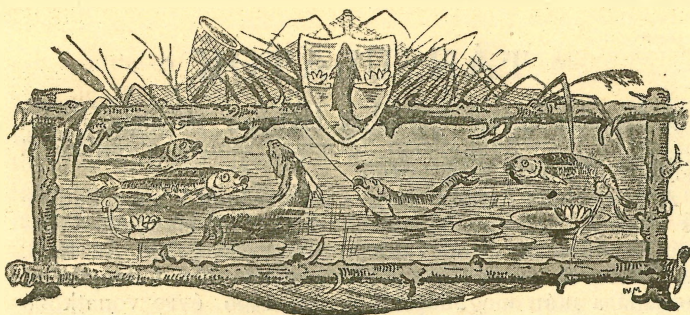
A közgyűlés legfőbb tárgya a volt elnök betegeskedése és elhúnyta következtében a társulat ügymenetében beállott szünetelés újból való megszüntetése volt. Az 1903. és 1904. évi számadások felülvizsgálása s a felmentvény megadása után megállapították az 1905. évre vonatkozó költségeloirányzatot, különös tekintettel a társulati vízterület megőrzéséhez szükséges intézkedésekre. Ez irányban a társulat ismét kérelmezi a földművelésügyi miniszterium eddigi támogatását. Az általános tilalomra külön hívja fel a társulat a partmenti lakosság figyelmét. Megállapították végül az egységes bérszerződések feltételeit.

Országos Halászati Egyesület. Nyilvános nyugtató az egyesület pénztárába befolyt tagsági díjakról: 1904. évre: dr. Kemény Kálmán 6 kor. 1905. évre: Breznóbányai halászati társulat 10 kor., Burkovszky Kálmán 6 kor., Gyémánt József 6 kor. dr. Hirsch Alfréd 6 kor., Nagy Pál (Csabony) 6 kor., özv. báró Schossberger Zsigmondné halgazdasága 6 kor., Szentgyörgyi József 6 kor. 1906. évre: Burkovszky Kálmán 6 kor. *Tagokul jelentkeztek:* Gyémánt József (Tarany), Nagy Pál (Csabony), özv. báró Schossberger Zsigmondné halgazdasága (Tura). Budapest, 1905. április hó 25-én. *Kuttner Kálmán* egyesületi pénztáros.

A Trencsénvidéki Vágvízi halászati társulat április 27-én Trencsénben, a vármegye alispánjának elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Ezen közgyűlés egyedüli tárgya a társulati elnök, alelnök, igazgató és hat választmányi tagnak az alapszabályok 17. § a értelmében történő megválasztása volt. A rendkívüli közgyűlés tartása amiatt vált szükségessé, mert az 1897-ben megalakult társulat tisztikarában bekövetkezett halálozások miatt társulati közgyűlés egyáltalában nem hivatott össze s időközben a megválasztottak mandátumai is lejártak. Ily körülmények között a földművelésügyi miniszter úr szükségesnek tartotta Trencsén vármegye alispánját utasítani közgyűlés összehívására, a társulat működésének megindítására. — A közgyűlésen elnökké választott Polyák Béla, alelnökké br. Ledvitz Ottó, igazgatóvá Ucsnay Ernő s választmányi tagokká Nitnausch Gyula, Kresz Ödön, Malypeter János, Matesiczky Imre, Janács András, Schlesinger Fülöp.

A Zsolnavidéki Vágvízi halászati társulat hasonló okok miatt mint a Trencsénvidéki halászati társulat, Zsolnán, április 27-én, délután, Trencsén vármegye alispánjának elnöklete alatt tisztulító rendkívüli közgyűlést tartott. Megválasztottak: elnökké Schaller József uradalmi erdőfelügyelő, alelnök-igazgatóvá Spotkovszky József főerdész, választmányi tagokká: Brandis Lajos, Zensal József, Zsolna község birája, id. Torgy István, Lipcsik Tamás, Schwartzer Lajos, gróf Pongrácz Rezső, Oprsal András, Woll Károly.

A Halásztelek-kákafoki halászati társulat május hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését Szarvason, *Lederer* Rudolf társulati elnök elnöklésével. A közgyűlés legfontosabb tárgya az üzemterv megalkotása volt. Tekintettel arra, hogy a társulati területet képező holt Köröság az élő Körössel zsilip által összeköttetésbe juthat, a Körös nagyobb vízállása idején vize felfrissíthető s kisebb vízállásnál őszszel leboesátható, igen alkalmas intenzivebb halászati hasznosításra. Az üzemterv ennek a szemelött tartásával készült el s egyik pontja szerint a társulat évente 15,000 drb gyorsnövésű pontyivadékkal és 300,000 darab fogassüllő-ikrával népesíti a holt ágat. Miután a fennálló bérleti szerződések legbosszabbika 1907 decz. 31-én jár le, addig a társulat nem veszi saját kezelésbe a medret, de a befolyó bérjövödelmeket tőkegyűjtés céljából takarékpénztárba fogja elhelyezni.

— o VEGYESEK o —

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya folyó évi május hó 30-án, kedden, d. e. 9^{1/2} órakor, az Országos Gazdasági Egyesület székházában (Köztelek) ülést tart, melyre Czímedet tisztelettel meghívja

B u d a p e s t, 1905. évi május 8-án.

Széchenyi Imre gróf,
elnök.

T á r g y :

A közgyűlés tárgyainak előkészítése.

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület folyó évi május hó 30-án, kedden, délelőtt 11 órakor tartja **rendes évi közgyűlését** az O. M. G. E. székházában (Köztelek, Üllői-út 25.), a melyre Czímet az alapszabályok 9. §-a szerint tisztelettel meghívja

B u d a p e s t, 1905. május hó 8-án.

Széchenyi Imre gróf,
elnök.

T á r g y a k :

1. Elnöki jelentés.
2. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.
3. A földművelésügyi miniszter leirata a haltermelési és halértékesítési szövetkezetek alakítása s az osztrák halászati egyesület kezdeményezésére Bécsben tartandó kongresszus ügyében.
4. A tagul jelentkezettek felvételének megerősítése.
5. Pénztáros és szerkesztő számadásainak előterjesztése, ezekre nézve felmerülő igény adása s a jövő évi költségelőirányzat bemutatása.
6. Elnök, alelnökök és 30 választmányi tag választása.
7. Számvizsgáló-bizottság választása.
8. Esetleges indítványok.

Tanulmányút. A m. kir. földművelésügyi miniszter úr *Jandgraf* János osztálytanácsost, lapunk szerkesztőjét, megbízta a halértékesítés s halkereskedelem külföldön való tanulmányozásával. Az osztálytanácsos e végből f. hó 3-án indult el első állomására Boroszlóba; a mintegy három hetet igénybevevő útja alatt felkeresi Berlint, Koppenhágát, Hamburgot, Drezdát és Münchent.

Az általános halászati tilalommal, mely most április 10-től június 10-ig tart társulati kezelés alatt álló vizeinknél, igen sok helyütt még mindig nagyon nehezen tudnak a halászok megbarátkozni. Pedig nem szabadna elfelejteniök, hogy éppen az ívás idején való okszerű kimélet a legfőbb feltétele annak, hogy a halászat mint jövedelmet hajtó foglalkozás fenmaradjon. Egyik olvasónk éppen a főváros környékéről jelenti, hogy pl. a soroksári Dunágon egész nyíltan folyik a halászat csolnakra felszerelt ághegyhálókkal, a mint azt f. évi május hó 3-án fényes nappal látta, éppen szemben az erzsébetfalvai vasútállomással. Arról persze szó sincs, hogy valami illetékes közeg közbelépjen. Akár tudatlanság, akár tudatos rosszakarát, de az ilyen állapotoknak véget kell vetni, mert különben hasztalan minden igyekezet s munka.

Halbiológiai állomások. Az Allg. Fisch. Ztg. múlt évi 18. számában foglalkozik a Plöni biológiai állomás szervezője és vezetője: *Zachariás Ottó* dr. azzal, hogy az ily irányú intézkedéseknek mi a feladata s mivel kell azoknak foglalkozni, hogy hivatásuknak eleget tegyenek. Szerinte mindenképp előtt az okszerű etetés tanát kell megállapítaniok. Önkényterítődőleg ennek a halak emésztésének ismeretén kell alapúlnia s azon, hogy azok miként értékesítik a táplálékot. Ebből folyólag az élettanra esik a főszó ily állomások működésénél. Mivel mindenképp előtt azt kell ismerni, hogy természetes viszonyok és körülmények között mivel él a hal, ennél fogva elengedhetlen, hogy rendszeres vizsgálat tárgyává tegye és pedig a hal fejlődése ek minden szakán, az állat gyomor és béltartalmát. Am de az itt levő lélig-meddig megemésztett, avagy elváltozott állatok és növények maradványait felismerni csak az képes, aki éveken át szorgalmasan tanulmányozta a vízben élő parányi szervezeteket s ezek ismeretében kellő tapasztalattal bír. Tisztázandó általuk továbbá az a kérdés, hogy az ivadék mi ő planktonot fogyaszt, a mennyiben csak ennek ismerete alapján lehetséges valamely vízre nézve előzetesen megállapítani azt, hogy az alkalmas-e valamely ivadék befogadására, illetve felnevelésére. A gyakorlat emberére nézve kiválóan fontos tudni azt, hogy minő plankton a legalkalmasabb a halak hizására és fejlődésére nézve. Okvetlenül szükséges, hogy az ily halbiológiai állomás úgy a természetes, mint a mesterséges haltenyésztésre figyelmet fordítson. Célyszerű, hogy az lehetőleg közelében legyen nagyobb városoknak, mivel itt inkább megszerezhetőek ama segéderők, drága műszerek, könyvek stb. a melyekre a kutató vajmi gyakran rászorul.

Mit ér a halpikkely? Párisban tudvalevőleg tömegesen gyártják az olesó ékszererekhez szükséges hamisgyöngyöt. Mint egy francia szaklap írja, egy francia gyáros három év óta Berlinből fedezte pikkelyszükségletét, hogy az általa készített hamisgyöngyöknek megadhassa azt a bizonyos opálos fényt. Az e czélra használt küszpikkelyt a belga határon fekvő Erquelines nevű állomáson vámolt meg a francia vámkezelőség. Legutóbb Jeumont határlomáson egy francia vámellenőr felfedezte, hogy a halpikkelyekre eddig helytelenül alkalmazták a kilónkénti 8 frk vámot, a mennyiben azok 26 frk vámtétel alá esnek. Ennek folytán a helytelenül eljáró vámtisztító csak 8650 frk kártérítést követelnek a kincstár károsodása miatt, de 162 esetben elkövetett helytelen számolás miatt egyenként 125 frk büntetéssel és a helytelenül vámolt árú értékének megtérítésével akarják sújtani. Hogy ez mennyit ér, az kitűnik abból, hogy e czímen 330.000 frk értékig perelték az illető tisztviselőt.

„A TERMÉSZET”

vadászati folyóirat egy évre 6 korona.

Szerkeszti: Dr. Lendl Adolf Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.

